

Broj: Ž-BL-05-229/23
Dana: 17.10.2023.godine

Broj Preporuke: P-292/23

BOSNA I HERCEGOVINE
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
Vlada Tuzlanskog kantona
Rudarska br. 65
75 000 Tuzla, BiH

UDRUŽENJE GRAĐANA „NE DISKRIMINACIJA, NE MOBING“
Mustafe Hukića br. 33
75 000 Tuzla, BiH

PREPORUKA

Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine
po žalbi Udruženja građana „Ne diskriminacija, ne mobing“

I – UVOD

Instituciji Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institucija Ombudsmena) se, dana 16.08.2023. godine, obratilo Udruženja građana „Ne diskriminacija, ne mobing - NDNM“ iz Tuzle (u daljem tekstu: podnositelj žalbe), u vezi sa ostvarivanjem prava zajamčenih Ustavom i zakonima Bosne i Hercegovine, kao i međunarodnim instrumentima i standardima zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda. Kao odgovornu stranu za navodno kršenje prava podnositelj žalbe je označio Vladu Tuzlanskog kantona. Institucija Ombudsmena je uspostavljena s ciljem promovisanja dobre uprave i vladavine prava i u skladu sa Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 19/02, 35/04, 32/06 i 61/23) ima mandat za nadzor nad aktivnostima organa vlasti Bosne i Hercegovine, njenih entiteta, Brčko Distrikta i drugih nivoa vlasti. Navodi iz ove žalbe razmatrani su o okviru Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 19/02, 35/04, 32/06 i 61/23) i Pravila postupka Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 104/11).

II – ČINJENIČNO STANJE

Podnositelj žalbe se navodi da je dana 06.03.2023. godine uputio dva zahtjeva za pristup informacijama Vladi Tuzlanskog kantona. Na donesena rješenja podnositelj žalbe je uputio prigovore. Na navedene prigovore podnositelj žalbe je dobio „Odgovor na prigovor“, koji ne sadrži uputu o pravnom lijeku. Podnositelj žalbe smatra da takvo postupanje nije u skladu sa Zakonom o pristupu informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine. U prilogu žalbe je dostavljena kopija

Odgovora na prigovor Vlade Tuzlanskog kantona broj: 02/01-04-8247-2/23 od 28.03.2023. godine, kopija Odgovora na prigovor Vlade Tuzlanskog kantona broj: 02/01-04-8247-3/23 od 28.03.2023. godine.

U skladu sa Pravilima postupka, Institucija Ombudsmena se, dana 20.06.2023. godine, inicijalno obratila organu koji je u žalbi označen kao odgovoran za navodnu povredu prava sa zahtjevom za izjašnjenje, dok je dana 21.07.2023. godine uputila urgenciju sa istim zahtjevom. Vlada Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada) je, dana 27.07.2023. godine, dostavila Izjašnjenje broj: 02/3-04-8247-5/23 od 21.07.2023. godine. U Izjašnjenju se navodi da je Vlada udovoljila zahtjevu podnositelja žalbe donoseći odgovarajuća rješenja uz koja su dostavljene sve tražene informacije. Vlada navodi da nije jasno iz kog razloga je podnositelj žalbe izjavio prigovore na rješenja. Vlada je u prilogu Izjašnjenja dostavila Rješenje broj: 02/3-04-8247-4/23 od 21.07.2023. godine (potpisano od strane sekretara Vlade), Rješenje broj: 02/3-04-8245-2/23 od 21.07.2023. godine (potpisano od strane sekretara Vlade) i Očitovanje broj: 02/3-04-16605/23 od 21.07.2023. godine.

Prema Pravilima postupka, Institucija Ombudsmena je dostavila, dana 31.07.2023. godine, pomenuto Izjašnjenje na komentar podnositelju žalbe, koji je komentar dostavio dana 29.08.2023. godine. U Komentaru, podnositelj žalbe navodi da je u postupku došlo do povrede prava na djelotvoran pravni lijek, te da je to razlog zbog čega se obratio nadležnom inspekcijskom tijelu. Pored toga, podnositelj žalbe ističe da je došlo do povrede načela devolutivnosti, kao jednog od osnovnih načela upravnog postupka. U prilogu Komentara, podnositelj žalbe je dostavio: Rješenje broj: 02/3-04-8245-2/23 od 21.07.2023. godine; Rješenje broj: 02/3-04-8247-4/23 od 21.07.2023. godine; dvije tužbe do 01.08.2023. godine upućene Kantonalnom sudu u Tuzli (upravni spor).

Institucija Ombudsmena se, dana 29.09.2023. godine obratila podnositelju žalbe sa zahtjevom za dostavu novih informacija vezanih za žalbu. U podnesku od 09.10.2023. godine, podnositelj žalbe dostavlja sve podneske zaprimljene od strane Vlade, kao i prvostepena Rješenje broj: 02/01-04-8247-1/23 i 02/01-04-8245-1/23 od 14.03.2023. godine (potpisana od strane sekretara Vlade).

III – RELEVANTNO PRAVO

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 1

Obaveza poštovanja ljudskih prava

Visoke strane ugovornice jamče svim licima pod svojom jurisdikcijom prava i slobode utvrđene...

Član 6

Pravo na pravično suđenje

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom...

Član 13

Pravo na djelotvorni pravni lijek

Svako čija su prava i slobode, priznata ovom konvencijom, narušena ima pravo na pravni lijek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu ovih prava i sloboda učinila lica u vršenju svoje službene dužnosti.

Ustav Bosne i Hercegovine

Član II/1.

Ljudska prava

Bosna i Hercegovina i oba entiteta će osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda...

Član II/2.

Međunarodni standardi

Prava i slobode predviđeni u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njenim protokolima se direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima.

Zakon o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine

Član 1.

1. Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine je nezavisna institucija uspostavljena u cilju promovisanja dobre uprave i vladavine prava, zaštite prava i sloboda fizičkih i pravnih lica, kako je zajamčeno posebno Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim sporazumima koji se nalaze u dodatku tog Ustava koja će s tim u vezi nadgledati aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine, njenih entiteta i distrikta Brčko, u skladu sa odredbama ovog Zakona.

Član 2.

1. Institucija će razmatrati predmete koji se odnose na slabo funkcionisanje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjene od strane bilo kojeg organa vlasti u Bosni i Hercegovini.

2. Institucija će djelovati po prijemu žalbe ili ex officio...

VI – Obaveza saradnje sa Ombudsmenom

Član 25.

Organi vlasti u Bosni i Hercegovini obavezni su Instituciji pružiti odgovarajuću pomoć u istrazi i vršenju kontrole.

IX – Preporuke

Član 32.

1. Ombudsmen može dati preporuke organima vlasti u Bosni i Hercegovine u cilju usvajanja novih mjera...

IV – NALAZ I MIŠLJENJE OMBUDSMENA

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine podsjećaju da su pravni lijekovi bitne komponente pravnog sistema koji služe održavanju pravde, zaštiti prava i osiguravanju da strane uključene u spor dobiju odgovarajuću naknadu ili isprave bilo kakve štete koju su pretrpjele. Djelotvornost pravnih lijekova leži u njihovoj sposobnosti pružanja pomoći oštećenim stranama, održavanja društvenog reda i odvratanja od nezakonitog ponašanja. U procjeni ukupne djelotvornosti pravnih lijekova, važno je razmotriti njihovu sposobnost rješavanja različitih vrsta sporova i promicanja pravednog i stabilnog društva. Pravni lijekovi pružaju strukturiran i predvidljiv okvir za rješavanje sukoba i sporova, potičući pojedince i pravna lica na odgovorno djelovanje i poštovanje prava i interesa drugih. Oni su ključni alati u postizanju širih ciljeva pravde, pravednosti i društvenog sklada unutar pravnog sistema.

U pravnim sistemima koji se pridržavaju načela diobe vlasti i zakonitog postupka, uopšteno se smatra kršenjem temeljne pravičnosti da isto tijelo ili subjekt odlučuje o pravnom lijeku kada je on također predmet osporavanja ili spora. To je zato što stvara sukob interesa i potkopava nepristranost i integritet procesa donošenja odluka. Koncept djelotvornog pravnog lijeka obično podrazumijeva da pravni lijek treba osigurati nezavisna i nepristrana vlast ili tijelo. Time se osigurava da je odluka o pravnom lijeku poštena, pravedna i da na nju ne utiče nikakva pristranost ili interes. Ako o pravnom lijeku odlučuje isto tijelo čija se odluka osporava, to može izazvati zabrinutost u pogledu pravednosti i legitimnosti pravnog lijeka. To se može shvatiti kao nedostatak nepristranosti, a pojedinci mogu dovesti u pitanje integritet procesa i vjerovatnost postizanja pravednog rješenja. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine podsjećaju većini poredbenih pravnih sistema postoje mehanizmi koji osiguravaju da o pravnim lijekovima odlučuje odvojeno i nepristrano tijelo ili vlast, bez obzira da li se radi o sudskom ili upravnom tijelu. To pomaže u održavanju integriteta pravnog postupka i održavanju načela pravde i pravilnog postupka.

U slučajevima kada o pritužbi odlučuje isto tijelo čija se odluka provjerava putem pravnog lijeka, postoji jasan sukob interesa i nedostatak nepristranosti, što iz temelja narušava bit prava na djelotvoran pravni lijek. Ova situacija pojedincima uskraćuje priliku za pošteno i nepristrano preispitivanje izvorne odluke. Načelo nepristranosti ključno je za učinkovito djelovanje pravnih lijekova. Nepristrano tijelo osigurava da se pritužbe razmatraju objektivno, bez bilo kakvog neprimjerenog uticaja ili pristranosti koja proizlazi iz uključenosti u početnu odluku. Kada je isto tijelo odgovorno i za izvornu odluku i za kasniju reviziju, postoji značajan rizik od predrasude, favorizovanja ili percepcije istih, što narušava povjerenje javnosti u pravni sistem.

Prema stavu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, zauzetom u predmetima AP-953/05 od 08.07.2006. godine (§ 55) i AP-2582/05 od 16.01.2007. godine (§ 42), učinkovitost pravnog lijeka ne ogleda se samo u činjenici da je on pravno i formalno predviđen, već i da je u praksi efikasan. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su stava da je efikasnost pravnog lijeka upitna kada o njemu odlučuje isti organ čija je odluka predmet preispitivanja pravnog lijeka.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine, iz gore navedenog, smatraju da je došlo do povrede prava na djelotvoran pravni lijek (član 13 Evropske konvencije) u vezi sa pravom na pravično suđenje iz člana 6 Evropske konvencije (u kontekstu upravnog postupka).

Imajući u vidu navedene činjenice i zaključke, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine u skladu sa svojim ovlaštenjima iz člana 32 Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine upućuju sljedeću

PREPORUKU

Vladi Tuzlanskog kantona

1. Da uspostavi dvostepenost postupka u odlučivanju po zahtjevima za pristup informacijama, a u skladu sa nalazima iz ove Preporuke.
2. Da preduzme mjere iz svoje nadležnosti kako bi na efikasan način otklonila povredu prava podnosioca žalbe.
3. Da u roku od 30 dana obavijesti Instituciju Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine o provođenju ove Preporuke.

Ova se Preporuka u skladu sa članom 33 Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine dostavlja i podnosiocima žalbe.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine:

Dr. Jasminka Džumhur

Nives Jukić

Dr. Nevenko Vranješ

*Dostavljeno:
1x Vladi Tuzlanskog kantona
1x podnosiocima žalbe
1x u spis*